

REP-team U10
T.a.v. de heer Verschuure en de heer Jansen

datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
10 maart 2021				1

Onderwerp
Reactie college gemeente Houten op Ontwerp IRP U16

Geachte heer Verschuure en de heer Jansen,

Dank voor de gelegenheid die u ons heeft geboden te reageren op het Ontwerp Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) U16 in deze consultatieperiode. Hier maken wij graag gebruik van. Dank voor het vele werk dat u heeft verzet om te komen tot deze volgende belangrijke stap in de visievorming over de ruimtelijke ontwikkeling van onze regio.

U heeft verzocht om onze reactie te baseren op het principe van 'consent', zoals met de nieuwe U10 governance is geïntroduceerd. Wij staan helemaal achter dit principe, maar vinden het nu nog te vroeg in het proces van dit traject om ons te beperken tot alleen de grote beargumenteerde bezwaren om te kunnen toestemmen, zeker aangezien we op dit moment in een 'consultatieronde' zitten. In deze brief reageren we op hoofdlijnen op het Ontwerp IRP. U leest hier ook onze belangrijkste opmerkingen van dit moment. In bijlage 1 leest u overige opmerkingen van algemene strekking en opmerkingen per pagina.

Rol van de gemeenteraden

In de inleiding staan de stappen die we als regio de afgelopen jaren hebben genomen. De gemeenteraden hebben daarin een belangrijke rol. Wij zien graag een tekst over de moties en amendementen van de gemeenteraden op het beoordelingskader en de Contour opgenomen in deze inleiding. Ten aanzien van het laatste stuk (Contour) zijn in Houten de volgende moties aangenomen:

- Groene schaa sprong: de raad heeft het college opgeroepen om aan te dringen op een groene schaa sprong met concrete doelen;
- Behouden en versterken agrarische sector: de raad heeft het college opgeroepen om zich in U16 verband sterk te maken om in de Contour en het IRP meer aandacht te besteden aan het behouden en versterken van de agrarische sector;
- Automobilit eit: de raad heeft het college van Houten opgeroepen om zich hard te maken voor meer aandacht voor automobilit eit in de Contour (en dus het IRP).

Ze er compleet, maar ook moeilijk leesbaar en navolgbaar

Het stuk is zeer compleet, beslaat veel (alle) thema's en beschrijft een uitgebreide gedachtegang hoe tot dit stuk is gekomen. Houten is eveneens van mening dat de regio Utrecht nog nooit zo ver is geweest waar het gaat om het gezamenlijk denken over, en het vormen van, een stip op de horizon in het kader van de ruimtelijke toekomst van de regio Utrecht. Deze twee punten doen recht aan het vele werk en alle bijdragen die aan dit stuk zijn gedaan. Complimenten daarvoor!

Er zit ook een keerzijde aan de volledigheid en de omvangrijkheid van het stuk. Het stuk is op plekken moeilijk leesbaar en navolgbaar. Er zijn perspectieven, redeneerlijnen, algemene opgaven, gebiedsgerichte opgaven (die een zin later weer 'ruimtelijke keuzes' worden genoemd) en er zijn programmatische keuzes. Het duizelt categorieën en termen. Onze suggestie is om meer structuur te geven, consequent termen gebruiken en te schrappen (less is more). Doe ook vooral een poging om het perspectief concreter te laten zijn, formuleer zaken SMART zodat duidelijk is wat met onderdelen van het Perspectief staat te gebeuren, is sprake van uitgangspunten voor gebiedsontwikkeling voor de gemeenten? Is er sprake van zaken die nog nadere uitwerking behoeven (onderdeel te maken van een uitvoeringsagenda)? Hier kan nog een flinke slag in geslagen worden en maakt het Perspectief een sterkere leidraad voor het vervolg.

Houtense situatie: de Ruimtelijke Koers Houten

Onze ambities in de Ruimtelijke Koers zijn in lijn met de uitgangspunten van Utrecht Nabij (MIRT-Onderzoek), de Provinciale Omgevingsvisie en het IRP. Met als stip op nummer 1: woningen bouwen in bestaand stedelijk gebied nabij knooppunten, want deze zijn goed bereikbaar met het openbaar vervoer én sparen het open waardevolle landschap in een drukke Utrechtse regio. Met twee treinstations en een goede ligging nabij Lunetten-Koningsweg en het Utrecht Science Park is de gemeente Houten een kansrijke plek voor het bouwen van woningen die bijdragen aan de woningnood. Wij kunnen ons daarom vinden in de positie die Houten als regiopoort inneemt in het IRP en kunnen zo tegelijkertijd lokale opgaven oppakken.

Het regionale woningbehoefte-onderzoek laat zien dat we sterker moeten inzetten op (groen-) stedelijke milieus. Mengen van wonen en werken, voorzieningen in de woonomgeving, en een mobiliteitsprofiel dat op het OV en fietsen is gericht. Deze uitkomsten zijn herkenbaar vanuit ons lokale woningbehoefte-onderzoek (vooral behoefte aan betaalbare appartementen) en vertaald in de ambities van de Ruimtelijke Koers. Dit stelt ons en de regio ook voor uitdagingen. Wij hebben de verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat nieuwe woongebieden sociale cohesie bevorderen, bewegen en ontmoeting stimuleren. Dat aspect mag nog beter naar voren komen in het IRP.

De gemeenteraad van Houten heeft op 21 januari een voorgenomen besluit genomen over de Ruimtelijke Koers. Een voorlopig besluit omdat over de Ruimtelijke Koers een referendum plaatsvindt, tegelijkertijd met de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Op 30 maart debatteert de raad over de uitslag van het referendum en neemt een definitief besluit over de Ruimtelijke Koers.

De uitkomst van het voorlopige besluit (eind januari 2021) is als volgt: in grote lijnen is een meerderheid van de raad het eens met de ontwikkeling van de visie en ambities beschreven in de Ruimtelijke Koers. Daarnaast is een meerderheid van de raad het eens met de ontwikkeling van de binnenstedelijke gebieden (Het Centrum, De Molenzoom en De Koppeling). Er zijn ook verschillende moties en amendementen aangenomen. Eén van de belangrijkste is dat de ontwikkeling van Houten-Noordwest en het Landschapspark Houten-Oost per amendement is aangehouden. De raad heeft het college opgedragen om voor Noordwest nader onderzoek te doen zodat tot een invulling kan worden gekomen die voldoet aan de aanvullende eisen/wensen zoals door de raad zijn geformuleerd (met als voorbeeld: meer afstand voor woningbouw vanaf de A27 n.a.v. de ingediende zienswijze van de GGDrU, Hof van Wulven een mogelijke invulling met sport/groen/bedrijven en eventueel woningbouw. Ook is er een motie aangenomen die het college vraagt om onderzoek te doen naar gebiedsontwikkeling in Houten Oost met woningbouw in combinatie met een landschapspark. Over de uitkomsten van de onderzoeken wil de raad medio 2021 worden geïnformeerd en zo mogelijk nog voor de zomervakantie een besluit nemen. De stukken t.a.v. de raadsbehandeling zijn hier te vinden:

<https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Houten/bb328830-528f-44e0-a496-39c46c7d4ac2>.

Houten heeft daarmee dus nog geen definitieve keuze gemaakt voor Noordwest of Houten-Oost (overigens ook niet over de andere 3 ontwikkelgebieden van de Koers omdat het besluit van afgelopen januari een voorgenomen besluit is in verband met het referendum in Houten). Deze notie is ook van belang voor het Integraal Ruimtelijk Perspectief en wij vragen u hier op een volgende manier mee om te gaan:

- Er mag expliciet in het Integraal Ruimtelijk Perspectief worden opgenomen dat er in Houten nader onderzoek naar Houten-Noordwest en Houten-Oost plaatsvindt en dat het voornemen is dat hierover in de zomer van 2021 besluitvorming plaatsvindt;
- In het kaartmateriaal van het perspectief en andere verbeeldingen zoals "schetsverbeeldingen" (bijvoorbeeld op pagina 40) mag Houten-Oost worden opgenomen;
- Wij gaan graag met u in overleg hoe bovenstaande exact kan worden verwerkt in een volgende versie van het perspectief.

De deelgebieden zijn nog onvoldoende uitgewerkt

In hoofdstuk vinden we de vijf deelgebieden. Deze zijn naar onze mening nog onvoldoende uitgewerkt. Houten is onderdeel van deelgebied 1 (Kromme Rijn vallei) en deelgebied 5 (Centrale As). De lijstjes ten aanzien van de verschillende thema's zijn nog niet afdoende doordacht en daardoor niet van voldoende kwaliteit en naar tevredenheid, hier moet nog een flinke slag overheen. Er worden in het IRP veel ambities uitgesproken die allemaal een claim leggen op de beschikbare ruimte. Dit vraagt wel een nadere uitwerking die wij nog missen. Welke functies kunnen gecombineerd worden en waar? Waar komen alle benodigde hectares vandaan. Waarschijnlijk grotendeels van de landbouw? Dan moet dat ergens duidelijk verwoord worden. Daarnaast zou je verwachten dat naast de lijstjes van maatregelen ook concrete samenwerkingsprojecten of vervolgstappen benoemd worden. Hier is nog geen sprake van. Zie ook bij specifieke opmerkingen per pagina.

Regiopoorten hebben ook een economische functie

De ontwikkeling van de regiopoorten gaat niet alleen gepaard met het realiseren van woningbouw, maar ook met het toevoegen van maatschappelijke en commerciële voorzieningen en ruimte voor werkgelegenheid op die poorten. Onze grote ontwikkellocaties voor woningbouw zijn allemaal gemengde woon-werk locaties. Zoals het centrum, de Molenzoom en de Koppeling. Wij onderzoeken (zie boven) in hoeverre Noordwest ook een bijdrage kan doen aan de regionale vraag naar bedrijfsruimte.

Het economische belang van regiopoorten is onderbelicht in het Ontwerp IRP. Er is niet alleen sprake van (stedelijke) dynamiek in de centrale stad Utrecht maar ook in de regiopoorten. De 10-minutenstad stopt niet bij de gemeentegrenzen van Utrecht.

Groen en landschap: flinke slag gemaakt

Er is een flinke slag geslagen met het thema Groen & Landschap. Wij zien dat u hier ook voor een groot deel invulling heeft gegeven aan de motie van onze gemeenteraad (032-2020). De onderzoeken die hier naar zijn verricht hebben hier aan bijgedragen. Groen groeit mee is voor ons essentieel voor onze inwoners in een steeds meer verstedelijkte regio Utrecht. Wij willen ons buitengebied daarom groen houden. Onze ambities voor een landschapspark in Houten-Oost zien we terug in het IRP door het terugbrengen van de Houtense Rijn. Een andere belangrijke uitbreiding van het groen in onze regio missen wij echter nog in het IRP. Wij willen namelijk het gebied Nieuw Wulven uitbreiden. Deze maatregel zien wij graag concreet opgenomen worden in de volgende versie van het IRP en verrijkt het Kromme Rijn gebied tussen Houten, Utrecht en Bunnik.

Energie: kijk verder dan 2030

Voor het thema energie zit er een focus op 2030 (t.g.v. RES), terwijl het IRP richt op 2040. Daardoor worden soms net verkeerde accenten gelegd (zie ook opmerkingen per pagina). Daarnaast zit de focus van het thema energie ook vooral op elektriciteit. Warmte krijgt weinig aandacht. Het risico van de twee punten hiervoor is een onderschatting van de energie-opgave.

Mobiliteit: meer aandacht voor regionale verbindingen en het wegennet

De uitwerking van mobiliteit in het IRP is te mager in vergelijking met de uitwerking van de andere thema's. In hoofdstuk 2.3 is geen inhoudelijke verdieping opgenomen t.a.v. dit thema. De situatie is uiteraard dat dit vooral op andere tafels wordt opgepakt en onderzocht, maar dit moet weldegelijk voldoende onderdeel zijn van een gezamenlijk ruimtelijk document als het IRP. Verdere algemene opmerkingen t.a.v. mobiliteit zijn:

- Grootschalige verbeteringen in openbaar vervoer zijn nodig om de regio bereikbaar te houden. Niet alleen investeringen in het versterken van de grote en sterke verbindingen maar ook juist in de kleinere verbindingen en verbindingen tussen de kleinere gemeenten. Zoals busverbindingen tussen IJsselstein, Nieuwegein, Vijfheerenlanden, Houten, Bunnik en het USP. Wij vinden dat de focus te veel ligt op het versterken van de lijnen die naar Utrecht (het stedelijk gebied) lopen. De busverbinding tussen Houten en Nieuwegein is inmiddels uitgekleeft. Neem daarom ook regionale verbindingen op (zie specifieke opmerkingen);
- Voor fiets geldt ook dat in de hele regio investeringen nodig zijn. Waarbij samen met het Rijk gewerkt moet worden aan grootschalige projecten die nodig zijn voor het slechten van barrières zoals rivieren, kanalen en Rijkswegen. Bijvoorbeeld een fietsverbinding naar Culemborg over de Lek en een fietsverbinding naar Nieuwegein en Vianen ook met fietsbruggen over de Lek en over het Amsterdam Rijnkanaal. Hier mag meer aandacht voor zijn in het perspectief;

- Investerings in weginfrastructuur zijn noodzakelijk, niet alleen vanwege bereikbaarheid maar ook vanwege leefbaarheid. Bij een regionale woningbouwopgave als deze is het een illusie om goede bereikbaarheid en leefbaarheid na te streven met uitsluitend openbaar vervoer en fietsinvesteringen. Deze investeringen zijn vooral nodig bij verleggingen van rondwegen, maken van aansluitingen op Rijkswegen en aanpassingen/verbeteringen in de lokale infrastructuur. In het IRP staat de oprit Limesbaan A12 opgenomen, dit moet worden vervangen door op- en afrit Limesbaan A12 richting Arnhem. Dit is noodzakelijk voor het mogelijk maken van woningbouw in Houten en Bunnik, ook ligt er al een bestuurlijke overeenkomst dat de Limesbaan (N421) een volledige aansluiting op de A12 krijgt. Dit moet volgens ons worden opgenomen in het IRP. Daarbij herinneren wij u ook nog graag aan de motie 031-2020 van onze gemeenteraad (zie ook de opmerkingen in de bijlage).

Maak het concreet en geef vervolg

In aanvulling op het tweede punt in deze brief is het ook noodzakelijk dat invulling wordt gegeven aan een praktisch plan van aanpak hoe de genoemde activiteiten in het perspectief en programma tot uitvoering worden gebracht (aanpak, doel, resultaat, financiën, organisatie, samenwerking et cetera). Dit is vooralsnog afwezig. Gemeenten hebben behoorlijk geïnvesteerd zowel qua financiële middelen als in menskracht bij het ontwikkelen van het Integraal Ruimtelijk Perspectief en Programma. Het zou jammer zijn als deze investeringen en de inspanning die hiermee gepaard is gegaan zou uitdoven. Daarom vragen wij u om bij de aanbidding van het Concept IRP een (concept) plan van aanpak voor het vervolg, maar op zijn minst een beschrijving daarvan, aan de stukken toe te voegen (dit plan van aanpak zien wij als stuk voor de colleges en niet voor de raden).

Conclusie

Wij danken u nogmaals hartelijk voor de grote inspanning die is geleverd om tot het Ontwerp Integraal Ruimtelijk Perspectief te komen. Wij gaan de komende weken graag met u in overleg en dragen graag bij om bovenstaande punten in een volgende versie van het Integraal Ruimtelijk Perspectief te verwerken. Wij merken daarbij wel op dat het ons ambitieus lijkt om binnen een termijn van 20 kalenderdagen tot een volgende versie te komen. Wij vragen u wat dat betreft om te kiezen voor zorgvuldigheid boven snelheid. In de fase vanaf 30 maart gaan wij met onze raad in gesprek over de zienswijze op het Concept IRP. Ook leggen wij dan het IRP voor aan onze maatschappelijke partners in de gemeente Houten.

Als u nog vragen hebt kunt u contact opnemen met Dominique Smeets via telefoonnummer (030) 63 92 611.

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink

G.P. Isabella

Bijlage(n):

1. Opmerkingen gemeente Houten op Ontwerp IRP